

jamk

Digiosallisuus pitkäaikaistyöttömien työllistymisen tukena - Kuvaileva kirjallisuuskatsaus

Hanna Vähä-Savo

Opinnäytetyö, AMK
Lokakuu 2025
Kuntoutuksen ohjaaja (AMK)

Vähä-Savo, Hanna

Digiosallisuus pitkäaikaistyöttömien työllistymisen tukena.

Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Lokakuu 2025, 31 sivua

Kuntoutuksen ohjaajan tutkinto-ohjelma. Opinnäytetyö AMK.

Julkaisun kieli: suomi

Julkaisulupa avoimessa verkossa: kyllä

Tiivistelmä

Tämä kuvaileva kirjallisuuskatsaus käsittelee digiosallisuuden roolia pitkäaikaistyöttömien työllistymisen tukena. Taustalla oli kasvava tarve ymmärtää digitaalisten taitojen merkitystä työllistymisen edistämässä erityisesti pitkäaikaistyöttömien osalta, sillä heidän mahdollisuutensa työllistyä olivat olleet haasteelliset digitaalisen murroksen aikakaudella. Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää, miten digiosallisuus, toisin sanoen yksilön kyky ja mahdollisuus osallistua digitaalisiin välinein ja palveluin, tukee työllistymistä. Tavoitteena oli kartoittaa olemassa olevaa tutkimustietoa siitä, miten digiosallisuus voi tukea pitkäaikaistyöttömien mahdollisuuksia löytää ja ylläpitää työtä, tunnistaa työllistymisen keskeiset edistämiskeinot ja haasteet.

Aineistoa etsittiin tutkimusartikkelien tietokannoista ja mukana aineistossa oli kvalitatiivisia artikkeleita, jotka käsitelivät digitaalisia taitoja, digitaalisten palveluiden saavutettavuutta ja digiosallisuuden edistämismenetelmiä. Sisäänottokriteereiksi muodostuivat tutkimuksen aiheen relevanssi, julkaisujen kieli, julkaisujankokhta sekä se, että aineisto käsitteli tilannetta Euroopassa ja että artikkeli tai tutkimus oli vertaisarvioitu. Lopulliseksi aineistoksi valikoitui määritetyillä sisäänottokriteereillä kuusi tutkimusartikkelia. Lisäksi hankittiin tietoa työllisyyden keinoista ja sen haasteista. Aineistoa analysoitiin sisällönanalyysin keinoin, jolloin tunnistettiin ja luokiteltiin opinnäytetyön aiheeseen liittyviä teemoja systemaattisesti.

Tulokset osoittivat, että sosiaaliset tekijät, taloudelliset tekijät ja yksilölliset tekijät sekä digiosallisuus olivat merkittäviä tekijöitä pitkäaikaistyöttömien työllistymisen edistämässä. Johtopäätöksenä voidaan todeta, että digiosallisuus lisää työllistymismahdollisuuksia, parantaa työnhakutaitoja ja -prosessia, edistää elinikäistä oppimista ja uudelleen kouluttautumista, vähentää sosiaalista eriarvoisuutta ja tarjoaa henkilökohtaista ja yksilöllistä tukea. Tulevaisuudessa tarvitaan lisää tutkimusta ja käytännön kehittämistyötä, jotta digiosallisuus voidaan integroida tehokkaasti osaksi työllistämispalveluja.

Avainsanat (asiasanat)

Digiosallisuus, digiosallistaminen, työllistyminen, työllistäminen, pitkäaikaistyötön

Muut tiedot (salassa pidettävät liitteet)

Opinnäytetyössä ei ole salassa pidettäviä liitteitä.

Vähä-Savo, Hanna

Digital inclusion to support employment for the long-term unemployed

Jyväskylä: JAMK University of Applied Sciences. October 2025, 31 pages

Rehabilitation counselor training program. Bachelor's thesis.

Permission for open access publication: Yes

Language of publication: Finnish

Abstract

This descriptive literature review discusses the role of digital inclusion in supporting the employment of the long-term unemployed. The background was the growing need to understand the importance of digital skills in promoting employment, especially for the long-term unemployed, as their opportunities for employment had been challenging in the era of digital transformation. The purpose of the thesis was to investigate how digital inclusion, in other words the ability and opportunity of an individual to participate with digital tools and services, supports employment. The aim was to map existing research data on how digital inclusion can support the opportunities of the long-term unemployed to find and maintain work, and to identify the key means of promoting employment and the challenges.

The data was searched in research article databases and included qualitative articles that discussed digital skills, the accessibility of digital services and methods for promoting digital inclusion. The inclusion criteria were the relevance of the research topic, the language of the publications, the time of publication, the fact that the data dealt with the situation in Europe and that the article or study had been peer-reviewed. Six research articles were selected as the final data using the specified inclusion criteria. In addition, information was obtained on the means of employment and its challenges. The data was analyzed using content analysis, which systematically identified and classified themes related to the topic of the thesis.

The results showed that social factors, economic factors and individual factors, as well as digital inclusion, were significant factors in promoting the employment of the long-term unemployed. In conclusion, it can be stated that digital inclusion increases employment opportunities, improves job search skills and processes, promotes lifelong learning and retraining, reduces social inequalities and provides personal and individual support. More research and practical development work is needed in the future to effectively integrate digital inclusion into employment services.

Keywords/tags (subjects)

Digital inclusion, employment, long-term unemployment

Miscellaneous (Confidential information)

The thesis does not contain confidential appendices.

Sisältö

1	Johdanto	2
2	Työttömyys	4
2.1	Työttömyyden kehitys vuosina 2000–2025	4
2.2	Työttömyyden eri ilmenemismuodot	5
2.3	Pitkäaikaistyöttömyys	6
3	Työllistyminen	9
3.1	Palveluohjaus	10
3.2	Työnhaku- ja uravalmennus, työvoimakoulutus ja työkokeilu	11
3.3	Kuntouttava työtoiminta.....	12
4	Digitaalinen kompetenssi työllistymisen ja osallisuuden mahdollistajana	12
5	Opinnäytetyössä käytetyt menetelmät ja toteutus	14
5.1	Tiedonhaku.....	14
5.2	Tiedon analysointi	18
6	Tulokset	20
7	Johtopäätökset	22
8	Pohdinta	23
8.1	Eettisyys ja luotettavuus	23
8.2	Opinnäytetyön hyödynnettävyys käytännössä	24
8.3	Jatkotutkimusaihe	25
Lähteet		26

Kuviot

Kuvio 1: Pitkäaikaistyöttömyyden taustalla olevia syitä (Duell ym. 2016, 38.) 7

Kuvio 2: Pitkäaikaistyöttömien työllistymiseen vaikuttavat tekijät..... 21

Taulukot

Taulukko 1: Valittujen tutkimusten ja artikkelien sisäänotto- ja poissulkukriteerit..... 14

Taulukko 2: Aineistonkeruun kuvaus valituista tietokannoista ja käytetyistä hakulausekkeista15

Taulukko 3: Aineiston kuvaus .....

Taulukko 4: Aineiston pelkistäminen sekä ala-, ylä- ja pääluokkien muodostaminen .....

1 Johdanto

Tämän opinnäytetyön aihe alkoi kehittyä työskennellessäni etsivässä nuorisotyössä ja kuntouttavassa työtoiminnassa työharjoittelujeni aikana. Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää, miten digiosallisuus, toisin sanoen yksilön kyky ja mahdollisuus osallistua digitaalisiin välinein ja palveluin, voi tukea pitkäaikaistyöttömien työllistymistä. Tavoitteena oli tunnistaa ne tekijät ja seikat, jotka liittyvät digiosallisuuden ja työllistymisen väliseen yhteyteen ja näin edistää tehokkaampia työllistämiskäytäntöjä. Aihe on ajankohtainen ja se on erityisen altis monille muutoksille ja uudistuksille. Digitaalinen maailma kehittyy nopeasti ja vaikuttaa laajasti eri sektoreihin, kuten uusiin palvelumalleihin ja työkaluihin, tieto- ja viestintäteknologian käyttöön, data-analytiikkaan sekä yksilöllisiin tukimuotoihin. (Työllisyyspalvelut 2020.) Digitaalinen kehitys ei ole vain mahdollisuus, vaan myös haaste. Se altistaa muutoksille, jotka voivat vaikuttaa esimerkiksi työllistymispalveluiden saatavuuteen ja sisältöön, lainsäädäntöön ja poliittisiin uudistuksiin, teknologiseen epätasa-arvoon, muuttuviin työmarkkinoihin sekä palvelujen uudistumiseen. (OECD 2020.)

Vuoden 2025 elokuun lopussa Suomessa oli 311 100 työtöntä työnhakijaa, Määrä on noussut vuodessa 31 500 henkilöllä. Työttömien työnhakijoiden osuus koko työvoimasta oli 11,5 %. Elokuun lopussa 2025 yli vuoden yhtäjaksoisesti työttömänä olleita pitkäaikaistyöttömiä oli 129 200 henkilöä. Määrä on kasvanut edellisvuodesta 32 300 työttömällä. Pitkäaikaistyöttömistä miehiä oli enemmän kuin naisia: miehiä oli 76 200 ja naisia 53 000. Miesten määrä kasvoi edellisestä vuodesta 18 400 henkilöllä (32 %) ja naisten määrä 13 900 henkilöllä (35 %). Yli kaksi vuotta yhtäjaksoisesti työttömänä olleita pitkäaikaistyöttömiä oli 62 700; kasvu edellisvuotteen oli 10 900 (21 %) henkilöä. Työttömyys kohdentuu erityisesti nuoriin alle 25-vuotiaisiin sekä yli 50-vuotiaisiin työnhakijoihin. Vuoden 2015 elokuun lopussa oli 36 800 alle 25-vuotiaita työtöntä työnhakijaa ja määrä kasvoi edellisestä vuodesta 5 200 henkilöllä. Yli 50-vuotiaita oli työttömänä 107 500 eli 9 000 enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Yli 55-vuotiaita työttömiä oli 79 400 ja työnhakijaa ja määrä kasvoi edellisestä vuodesta 6 500 henkilöllä. Eniten työttömiä työnhakijoita elokuussa 2025 oli Pohjois-Karjalassa (13,8 %), Keski-Suomessa (13,4 %), Kaakkois-Suomessa (12,7 %) ja Hämeessä (12,4 %) vähiten Pohjanmaalla (7,3 %) ja Ahvenanmaalla (5,1 %). (KEHA-keskus 2025a; 2025b; 2025c; 2025d.)

Pitkäaikaistyöttömyys on vakava haaste yhteiskunnalle (Duell, Thurau & Vetter, 2016). Sen on todettu aiheuttavan merkittäviä sosiaalisia ja taloudellisia seurauksia sekä yksilöille että yhteiskunnalle. Pitkäaikaistyöttömyys voi johtaa tulojen vähenemiseen, lisätä köyhyyden, syrjäytymisen ja eriarvoisuuden riskiä, vaikuttaa negatiivisesti terveyteen, heikentää henkilökohtaista pääomaa ja vähentää tulevia työllistymismahdollisuuksia. Lisäksi se aiheuttaa suuria kustannuksia yhteiskunnalle. (European Commission 2016, 26; Duell ym. 2016.) Työllisyyden on todettu olevan keskeinen tekijä yksilön hyvinvoinnissa, Suomen talouskasvussa ja julkisen talouden kestävydessä (Duell, Thurau & Vetter, 2016).

Huolimatta lukuisista pitkäaikaistyöttömiin kohdistetuista työllistämisen- ja koulutustoimenpiteistä on niiden vaikutus avoimilla työmarkkinoilla ollut odotettua heikompi (Kurvinen, ym. 2019, 17–19). Työllistämällä tarkoitetaan prosessia, jossa henkilöitä otetaan töihin tai tarjotaan heille työmahdollisuuksia. Työllistämiseen liittyy usein erilaisia toimia, kuten rekrytointi, koulutus, työharjoittelu ja tukitoimet, jotka auttavat henkilöitä löytämään ja pitämään työpaikan. (Suomisanakirja 2024.) Eräs tukitoimien muoto on kuntoutus, jolla pyritään edistämään työttömän työnhakijan työ- ja toimintakykyä, osallisuutta, työllistymistä ja työssä jaksamista ammattilaisten tuella suunnitelmallisesti. Monet kuntoutuspalveluista ovat työttömälle työnhakijalle maksuttomia. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2025.)

Syinä työllistämisen haasteisiin voivat olla avoimien työpaikkojen vähäisyys ja yrityksistä tulleet irtisanomisuutiset. Työttömissä on työvoimapotentiaalia, mutta pidempään työttömänä olleiden työllistäminen ei houkuttele työnantajia. Lisäksi työttömät eivät ole valmiita muuttamaan tai etsimään työtä esimerkiksi eri puolilta Suomea. (Kurvinen, ym. 2019, 17–19.) Vuonna 2025 suurin työvoimapula on Lapissa, jossa kohtaanto-ongelma on arvioitu vakavaksi. Tämä tarkoittaa sitä, että vaikka Lapissa ei ole suurin työttömyys Suomessa, työnantajien tarpeet ja työntekijöiden saataavuus eivät kohtaa. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2025.) Pitkäaikaistyöttömyyttä lisäävät ikääntyminen, heikko sosioekonominen asema ja matala koulutustaso (Heikkinen 2016, 21).

Huomionarvoista on myös se, että työllistämiseen liittyvät palvelut ovat muuttuneet: TE-palvelut on lakkautettu ja kuntien työllisyyspalvelut ovat ottaneet haltuunsa TE-palveluiden tehtävät. Kuitenkin Kelan työttömyystuki, kuten peruspäiväraha ja työmarkkinatuki ovat pysyneet ennallaan. (Kansaneläkelaitos n.d.)

2 Työttömyys

Työllisyys on keskeinen tekijä hyvinvoinnin ja talouden kasvun edistämässä. Sen avulla pyritään turvaamaan jokaiselle mahdollisuus osallistua yhteiskunnan toimintaan ja saavuttaa taloudellista itsenäisyyttä. YK:n jäsenmaita sitoo vuonna 2015 hyväksytty Agenda2030, globaali kestävän kehityksen 17 tavoitteeseen liittyvä toimintaohjelma. Agenda2030 antaa kaikille jäsenmaille yhteiset tavoitteet vuoteen 2030 saakka. Kestävän kehityksen toimikunta on laatinut Suomea varten kansallisen Agenda2030 tiekartan, toisin sanoen suunnitelman, jonka avulla kestävän kehityksen toimintaohjelman tavoitteet saavutetaan. Suomen muutosalueista erityisesti seuraavat kolme liittyvät pitkäaikaistyöttömyyteen ja sen vähentämiseen: 1) hyvinvointia edistävä talous ja työ sekä kestävä kulutus, 2) sivistys, osaaminen ja kestävä elämäntavat sekä 3) hyvinvointi, terveys ja yhteiskunnallinen osallisuus liittyvät pitkäaikaistyöttömyyteen ja sen vähentämiseen. Ensimmäiseen muutosalueeseen kytkeytyvät oleellisesti yhteiskunnalliset muutokset, kuten työn tekemisen liittyvien tapojen muutokset, ammattirakenteeseen liittyvät muutokset, työmarkkinoille pääsyyn liittyvät muutokset sekä myös työssä vaadittavan osaamisen muutokset. Toiseen muutosalueeseen liittyvät kansalaisten oppiminen ja sivistys, joiden avulla syntyy yhteiskunnallista muutosta ja laaja-alaista hyvinvointia. Kolmanteen muutosalueeseen liittyvät sukupolvelta toiselle siirtyvän sosiaalisen huono-osaisuuden, köyhyyden, terveys- ja hyvinvointierojen sekä syrjäytymisriskin vähentäminen. (Valtioneuvoston kanslia 2022, 7–8, 14–36.)

2.1 Työttömyyden kehitys vuosina 2000–2025

Työllä on Suomessa keskeinen merkitys sekä taloudellisista että sosiaalisista syistä. Työttömyys vaikuttaa yksilöihin monin tavoin heikentäen osallisuutta, sosiaalista tasa-arvoa ja demokratiaa samalla, kun se voi lisätä terveysongelmien ja köyhyyden riskiä. Yhteiskunnallisesti työpaikkojen menetys koetaan taloudelliseksi haasteeksi, joka kasvattaa työvoima- ja sosiaalimenojen tarpeita. (Työministeriö 2007.)

Työttömyyden kehitys vuosina 2000–2025 Suomessa on ollut monivaiheinen, ja siihen ovat vaikuttaneet sekä globaalit että paikalliset taloudelliset seikat. Työllisyyden parantaminen on ollut jat-

kuva haaste, johon on reagoitu erilaisilla politiikka- ja työllistämistoimenpiteillä. Vuonna 2000 työttömyysaste oli 9,8 % (Tilastokeskus 2019). Vuonna 2008 alkaneen globaalien finanssikriisin myötä työttömyysaste nousi jälleen korkealle ja vuoden 2009 aikana se saavutti huippunsa. Talouden elpymässä 2010-luvulla työttömyysaste alkoi laskea. Vuonna 2015 se oli silti suhteellisen korkea, noin 9,4 prosenttia (Tilastokeskus 2019).

2020-luvulla COVID-19-pandemia aiheutti uuden työttömyyden nousun, kun monet yritykset joutuivat sulkemaan tai supistamaan toimintaansa. Pandemian vaikutukset työllisyyteen olivat merkittävät. (Tilastokeskus 2024). COVID-19-pandemian alkupuolella keväällä ja kesällä 2020 työttömien työnhakijoiden määrä kasvoi yli 200 000 henkilöllä. Syys-marraskuussa 2020 työttömien työnhakijoiden määrä laski selvästi, mutta vuoden 2020 lopulla työttömien työnhakijoiden määrä oli vielä toistasataatuhatta alkuvuotta korkeampi. Vuoden 2021 alkuvuoden aikana työttömyys väheni melko tasaisesti. Kesän 2021 aikana työttömyys nousi. Syksyn 2021 aikana työttömien alkoi taas laskea ja marraskuuhun mennessä työttömyys painui ennätysalhaiseksi. Työttömyyden nousua tapahtui jälleen joulukuussa 2021, jolloin työttömien määrä oli noin 23 600 korkeampi kuin vuoden 2020 alussa. Pitkäaikaistyöttömien määrä kääntyi nousuun maaliskuussa 2020 ja huippunsa se saavutti vuoden 2021 heinäkuussa. Lomautukset ja työttömyys kohdistuivat eniten naisia työllistävillä palvelualoilla. (Terveystieteiden tutkimuskeskus 2021, 3–4.)

2.2 Työttömyyden eri ilmenemismuodot

Työttömyyteen liittyy monia eri käsitteitä, kuten kitka-, suhdanne-, kausi-, rakenne-, piilo-, nuoriso- ja valetyöttömyys, yli 55-vuotiaiden työttömyys, teknologinen työttömyys, pitkäaikaistyöttömyys, krooninen työttömyys sekä vapaaehtoinen työttömyys. Kitkatyöttömyys on lyhytaikaista ja voi syntyä esimerkiksi opiskelun päättymisen tai työpaikan vaihtamisen vuoksi. Työttömyys ei kuitenkaan johdu pelkästään työpaikkatarjousten ja työttömien välisestä epäsuhteesta. (Toivonen 2010, 13.) Suhdannetyöttömyys liittyy suhdannevaihteluihin, jolloin työllistymismahdollisuudet vähenevät talouden taantumien ja laskusuhdanteiden aikana. Kausityöttömyys syntyy vastaavasta syystä kuin ei-syklinen työttömyys, mutta työvoiman kysyntä vaihtelee vuodenaikojen mukaan, kuten esimerkiksi asfalttityöntekijöiden ja puutarhureiden kohdalla. (Tilastokeskus n.d.)

Rakennetyöttömyys on sellaista, jossa työttömyys ei vähenisi edes työpaikkojen ilmentyessä. Taustalla voivat olla esimerkiksi yksilön fyysiset ja psyykkiset terveysongelmat, etuuksien tai palveluiden puute sekä koulutuksen riittämättömyys. (Tilastokeskus n.d.) Piilotyöttömyydessä henkilö on käytännössä työtön ja etsii aktiivisesti työtä, mutta ei ole rekisteröitynyt työttömäksi työnhakijaksi. Alatalon, Larjan ja Räisäsen (2019, 12) mukaan piilotyöttömyys on Suomessa merkittävästi yleisempää kuin Ruotsissa, Norjassa tai Tanskassa. Nuoret työttömät, jotka ovat 16–19-vuotiaita, luetaan nuorisotyöttömyyden piiriin (Tilastokeskus n.d.).

Valetyöttömyys viittaa tilanteeseen, jossa työkyvyttömiä henkilöitä tilastoidaan työnhakijoina esimerkiksi siksi, että vakuutusyhtiöt eivät ole myöntäneet heille työttömyyseläkettä. Usein nämä henkilöt ovat niin huonokuntoisia, etteivät pysty tekemään edes satunnaista osa-aikatyötä. (Tilastokeskus n.d.) Viime aikoina on erityisesti keskusteltu yli 55-vuotiaiden työttömyydestä ja heidän vähäisistä työllistymismahdollisuuksistaan (Helsingin Sanomat 2019). Teknologinen työttömyys on nousemassa tärkeäksi aiheeksi. Aluksi pelättiin automaation vievän työpaikkoja, mutta viime vuosikymmeninä keskustelu on siirtynyt siihen, miten tekoäly voi korvata ihmistyövoimaa. (Tilastokeskus n.d.)

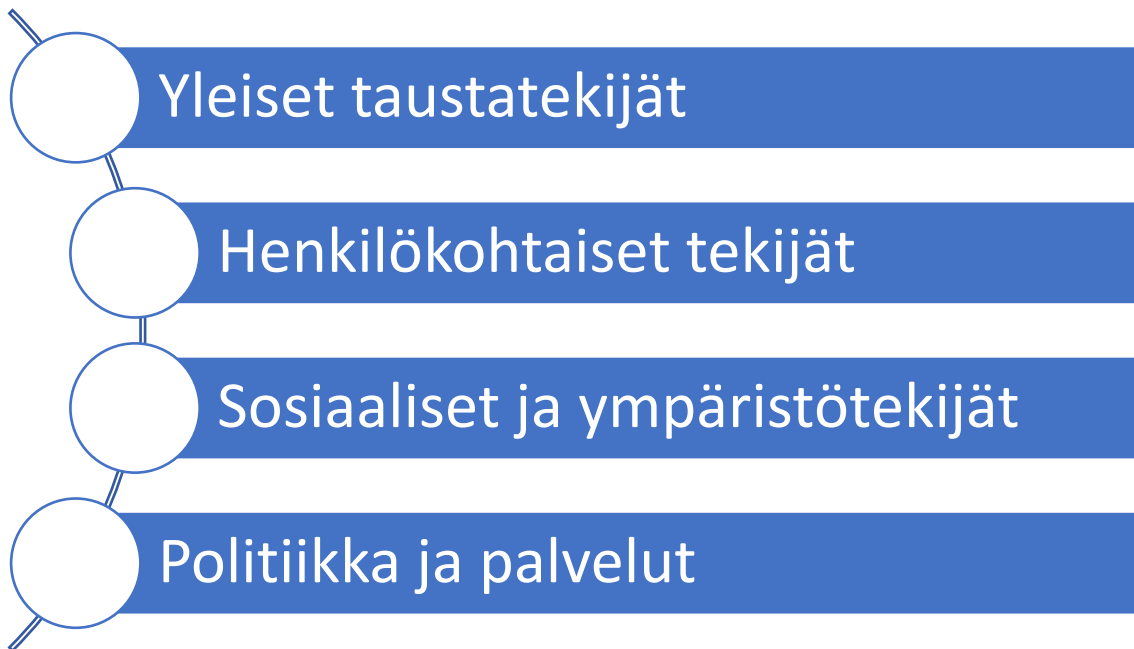
Pitkäaikaistyötön on henkilö, joka on ollut yhtäjaksoisesti työttömänä vähintään vuoden (Tilastokeskus 2021a). Aho ja Mäkiaho (2016, 10) määrittelevät kroonisesti työttömiksi henkilöt, jotka ovat olleet työttöminä yli kahden vuoden ajan ja osallistuneet työvoimapolitiisiin toimenpiteisiin. Kroonisesti työttömät ovat siten heikommassa asemassa kuin pitkäaikaistyöttömät, sillä heidän työttömyytensä on kestänyt pidempään. Vapaaehtoisella työttömyydellä tarkoitetaan tilannetta, jossa henkilö itse päättää olla ottamatta vastaan tarjottua työtä (Tilastokeskus n.d.)

2.3 Pitkäaikaistyöttömyys

Työttömäksi luetaan 16–64-vuotias työtä vaille oleva henkilö (Tilastokeskus n.d.). Kuten edellä todettiin, pitkäaikaistyötön on henkilö, joka on ollut yhtäjaksoisesti työttömänä vähintään vuoden (Tilastokeskus 2021a). Pitkäaikaistyöttömien määrä on kasvanut merkittävästi vuodesta 2012 lähtien.

Pitkäaikaistyöttömyys on pitkään ollut ilmiö, joka ilmenee yksilön jäämisenä yhteiskunnan ulkopuolelle. Työllistymisen haasteet liittyvät usein myös elinoloihin, kuten asunnottomuuteen. Työttömyyteen liittyy monilla elämänuilla ilmenevää haittojen kasaantumista, jota kutsutaan huono-osaisuuden kasautumiseksi. Sille on tyypillistä prosessimaisuus: esimerkiksi puutteellinen ja vanhentunut koulutus heikentää työllistymismahdollisuuksia. Pitkäaikainen työttömyys voi myös johtaa sosiaalisten verkostojen supistumiseen, mikä voi aiheuttaa yksinäisyyttä ja mielenterveysongelmia. Tämä puolestaan heikentää henkilön asemaa työmarkkinoilla entisestään. (Heikkinen 2016; Kauppinen ym. 2010.)

Kuviossa 1 on esitetty pitkäaikaistyöttömyyden taustalla olevia syitä.

Kuvio 1: Pitkäaikaistyöttömyyden taustalla olevia syitä (Duell ym. 2016, 38.)

Euroopan unionin alueella suoritetuissa tutkimuksissa on havaittu, että pitkäaikaistyöttömyydellä taustalla on monia syitä, kuten yleiset taustatekijät ja yksilön henkilökohtaiset ominaisuudet sekä sosiaaliset ja ympäristötekijät. Myös yhteiskunnan soveltama politiikka, kuten hyvinvointietuusjärjestelmän rakenne ja aktivointivaatimukset sekä yhteiskunnan tarjoamat palvelut vaikuttavat pitkäaikaistyöttömyyteen. (European Commission 2016, 38; Duell ym. 2016.) Työelämän rakenteelliset muutokset, erityisesti vähemmän koulutusta vaativien työpaikkojen väheneminen, ovat pidentäneet työttömyyden kestoja (Heikkinen 2016).

Pitkäaikaistyöttömyyden keskeisiksi syiksi katsotaan kysyntä- ja tarjontapuolen tekijät. Kysyntätekkijöistä tyypillinen työttömyyden syy on työvoiman kysynnän puute, joka voi olla seurausta suhdanteista, korkeista työvoimakustannuksista, heikosta kilpailukyvystä, teknologisista muutoksista tai työsuhdeturvan tiukkuudesta. Toinen työttömyyteen vaikuttava kysyntätekkijä on se, onko tarkasteltava valtio taloudellisessa kriisissä vai noususuhdanteessa. Nämä ilmiöt voivat olla myös laajempia, EU-tilanteesta tai jopa globaalista tilanteesta aiheutuvia. Esimerkiksi maailmantalouden epävarmuus vaikuttaa Suomeen, joka on voimakkaasti riippuvainen viennistä. Raaka-aineiden hintavaihtelut, korkotasot ja valuuttakurssit voivat heikentää pitkäaikaistyöttömien mahdollisuuksia työllistyä. On tärkeää huomata, että työvoiman kysynnän ja tarjonnan määrä voi olla suuri ja silti syntyy pitkäaikaistyöttömyyttä rakenteellisen epätasapainon, kohtaanto-ongelman vuoksi. Tämä voi tapahtua, kun kysynnän ja tarjonnan välillä on puutteita osaamisessa, taidoissa ja työkokemuksessa. (Duell, Thurau & Vetter, 2016.)

Tarjontatekkijät liittyvät henkilökohtaisiin esteisiin sekä motivaation puutteeseen työn hakemisessa ja työn hyväksymisessä (Duell, Thurau & Vetter, 2016). Koulutusvaatimukset sekä työelämään pääsemisen kriteerit ovat tiukentuneet. Pitkäaikaistyöttömyyttä lisää vähäinen koulutus ja heikot ammatilliset taidot. (Duell, Thurau & Vetter, 2016; Heikkinen 2016.) Koulutuksen puute on yksi työttömyyden keskeisimmistä syistä ja erityisesti Suomessa vähäisesti koulutettujen vaikeaa löytää työtä. Työnhakijan oma motivaatio ja tahtotila ovat myös keskeisiä tekijöitä työllistymisessä. Suomessa esiintyy myös erityinen ilmiö verrattuna muihin Pohjoismaihin: Suomessa korkeampi osuus ihmisistä ei etsi itse aktiivisesti työtä. Tämän ilmiön taustat eivät ole täysin selvillä. (Alatalo, Larja & Räisänen 2019, 12.) Työnantajat etsivät usein työntekijöitä, joilla on tiettyjä taitoja, pätevyys- ja ominaisuuksia. Työntekijöiltä odotetaan kykyä luovaan ajatteluun ja kykyä löytää innovatiivisia ratkaisuja ongelmiin. Luovuus usein määritellään kyvyksi tuottaa jotakin uutta ja se voi olla esimerkiksi tapa ratkaista haasteita. Yleisesti ottaen luovaa toimintaa pidetään sellaisena, joka tuottaa jonkinlaisen tuotteen, kuten uuden, yksilöllisiä osia sisältävän ratkaisun. Luovuus voi myös ilmentyä kykyyn tuottaa jotain uutta tiedostamatta ja se voi johtaa vaikkapa uuteen ajattelutapaan tai matemaattisen ongelman ratkaisuun. (Uusikylä 2012, 59.) Työllistymisen voi estää se, että työnhakijalta puuttuvat tarvittavat taidot, pätevyys tai ominaisuus. Monissa tehtävissä vaaditaan aiempaa työkokemusta, ja sen puute voi myös olla esteenä työpaikan saannille. (Eilakaisla 2017).

Eräitä tärkeitä tarjontatekijöitä ovat kyky ymmärtää ja hallita omia tunteita sekä tunnistaa toisten tunteet. Nämä ovat tärkeitä tiimityötaitoja. Työntekijöiden on osattava analysoida tietoa ja tehdä perusteltuja päätöksiä. Työelämä on jatkuvassa muutoksessa, jonka vuoksi työntekijöiden on oltava valmiita oppimaan uutta ja mukautumaan uuteen tilanteeseen. Tehokkaat vuorovaikutustaidot ovat välttämättömiä, jotta työntekijät voivat toimia sujuvasti tiimeissä ja kommunikoida selkeästi kollegoiden sekä asiakkaiden kanssa. Vuorovaikutus kattaa suullisen ja kirjallisen viestinnän erilaisilla sähköisillä alustoilla tai yhteisöissä. (Jyväskylän Yliopisto n.d.). Ajanhallinta ja tehtävien priorisointi ovat avainasemassa tavoitteiden saavuttamisessa. Lisäksi kyky selvitä vastoinkäymistä ja sopeutua muutokseen on olennaista menestyksen kannalta. Nämä taidot ja ominaisuudet auttavat työntekijöitä menestymään ja työllistymään nykypäivän työelämässä.

Tarjontatekijöihin liittyy koulutus ja oppiminen. Yleisesti ottaen koulutuksen ja jatkuvan oppimisen merkitys on huomattava. Kouluttautuminen jo ennen työttömyyden alkamista tai työttömyysaikana voi parantaa mahdollisuuksia saada töitä. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2025). Huomionarvoista on se, että yhä useammat hyvin koulutetut nuoret ovat pitäneet itseään pitkäaikaistyöttöminä. Korkeasti koulutettujen pitkäaikaistyöttömien määrä kaksinkertaistui vuosina 2012–2016, ja kasvu oli suurinta niillä, jotka olivat suorittaneet korkeakoulutuksen tai jatkokoulutuksen. (Opetus- ja kulttuuriministeriö, 2017, 21). Työkokemuksen hankkiminen ja työkyvyn ylläpitäminen ovat tärkeitä. Työkyvyn arviointi ja parantaminen voivat myös tukea työllistymistä. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2025.)

Tarjontatekijöihin liittyy lisäksi työnhakijan kyky tuntea omat vahvuutensa ja heikkoutensa. Hyvä itsetuntemus auttaa hakijaa esittelemään itsensä onnistuneesti työnantajalle. Työnantajat kiinnittävät huomiota hakemuksen ja ansioluettelon laatuun. Huonosti kirjoitettu tai epäselvä hakemus voi estää työpaikan saamisen. Työnantajat etsivät työntekijöitä, jotka sopivat yrityksen kulttuuriin ja arvoihin. Työnantajat arvostavat myös oikeaa asennetta, motivaatiota ja kykyä sopeutua uusiin tilanteisiin. (Eilakaisla 2017.)

3 Työllistyminen

Työllistyminen tarkoittaa prosessia, jossa henkilö löytää työpaikan tai saa työtä. Se on tärkeä osa talouselämää ja se vaikuttaa positiivisesti sekä yksilöiden elämänlaatuun että yhteiskuntaan. (Suo-

misanakirja 2024.) Työllistyminen voi tapahtua monin eri tavoin, kuten työnhakemisen, koulutuksen, verkostoitumisen tai työllistämistuen avulla (Suomisanakirja 2024). Yhteiskunta tarjoaa työllistymistä tukevia palveluita monialaisesti moniammatillisessa yhteistyössä.

Työ- ja elinkeinopalvelut (TE-palvelut) lakkautettiin 1.1.2025, ja tehtävät siirtyivät kuntien työllisyyspalveluille osana TE2024-uudistusta. Muutoksen tavoitteena oli tuoda palvelut lähemmäksi asiakkaita sekä kyetä tarjoamaan paikallisiin tarpeisiin parhaat ratkaisut. Valtion rooli on vuoden 2025 alusta työllistymisen ohjaus ja kehittäminen. (Kuntaliitto 2024.) TE-palveluiden siirtyminen kunnille perustuu lakiin työvoimapalveluiden järjestämisestä (380/2023).

3.1 Palveluohjaus

Kuntien työllisyyspalvelut tarjoavat palveluohjausta ja neuvontaa työttömille ja työnhakijoille. Palveluohjaus tukee palvelujen vaikuttavuutta ja edistää asiakkaan terveyttä ja hyvinvointia. Siinä palveluohjaaja kartoittaa asiakkaan tilanteen kokonaisvaltaisesti sekä suunnittelee, mitä palveluja asiakkaalle tarjotaan ja mistä palvelut hankitaan. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2025b.)

Tässä työssä palveluohjausta tarkastellaan aikuissosiaalityön näkökulmasta sosiaalisen sekä osittain ammatillisen kuntoutuksen kautta. Kuntoutus on tieteenalana monimuotoinen ja poikkitieteellinen yhdistäen terveystieteitä, sosiaalityötä, käyttäytymistieteitä ja yhteiskuntatieteitä. Kuntoutuksen toteuttaminen vaatii monialaista ja moniammatillista lähestymistapaa, jossa eri organisaatiot ja erilaiset ammattilaiset tekevät tiivistä yhteistyötä hyvän kuntoutusketjun varmistamiseksi. Moniammatillisessa yhteistyössä on varmistettava, että jokin taho ottaa vastuun yksilön kokonaisvaltaisesta kuntoutusprosessista. Palveluohjauksen avulla eri ammattilaiset ja toimijat voivat tehdä yhteistyötä asiakkaan kuntoutumisen tueksi. Sen avulla kuntoutusketjut etenevät sujuvasti ja koordinoitusti. Tavoitteena on estää pitkäaikaistyöttömien palvelujärjestelmässä esiintyviä ongelmia ja inhimillisten resurssien hukkaamista. (Järvikoski 2013, 57–58, 78.) Palveluohjauksessa voidaan tunnistaa ammattilaisten käyttämänä työmenetelmänä kolmitasoisien neuvonta- ja palveluohjausmallien kautta sekä myös erilaisia yhteistyömuotoja (Järvikoski 2013).

Osana TE-palvelut 2024-uudistusta laki työllistymisen monialaisesta edistämisestä (381/2023), TYM-laki, tuli voimaan vuoden 2025 alusta alkaen. Monialaiset työllistymistä edistävät yhteispalvelut ovat yhteinen toimintamalli, jossa työvoimatoimisto, hyvinvointialue ja Kela arvioivat yhdessä

työttömien palvelutarpeita ja laativat heille asianmukaiset palvelusuunnitelmat. Kuntien työllistämispilotissa mukana olivat pilottikunnat, hyvinvointialueet ja Kela. Palvelupaketti koordinoidaan työttömän palvelutarpeen mukaan ja se sisältää julkiset työvoima-, sosiaali- ja terveys- sekä kuntoutuspalvelut, kuten myös muita mahdollisia työllistymistä edistäviä palveluja. Palvelu on tarkoitettu niille, jotka ovat olleet pitkään työttömänä. Monialaisen yhteispalvelun varsinainen toiminta perustuu verkostoyhteistyöhön ja paikallisiin sopimuksiin, joita johtoryhmä johtaa. Alueellisia työllistymistä edistäviä monialaisia yhteispalveluita, toisin sanoen TYP-verkostoja, on ollut 31, minkä lisäksi TYP-laki (1369/2014) oli laitettu täytäntöön 25 kuntapilottialueella. Toiminnasta, sijainnista, tarjottavista palveluista ja henkilöstöstä sovitaan verkoston johtoryhmän laatimalla kumppanuussopimuksella. Johtoryhmään kuuluvat työ- ja elinkeinotoimistot, kunnat, hyvinvointialueet ja Kansaneläkelaitos.

Palveluohjaus muodostuu seuraavista vaiheista: asiakkaan palvelutarpeen kokonaisvaltainen arviointi, palvelujen suunnittelu, yhteensovittaminen ja hankinta, palvelujen toteutumisen seuranta ja arviointi sekä asiakkaan ohjaaminen ja tukeminen palvelujen käyttämisessä (Hänninen 2007, 15). Työttömille työnhakijoille voidaan tarjota muun muassa työnhaku- ja uravalmennusta, työvoimakoulutusta sekä kuntouttavaa toimintaa (KEHA-keskus 2025d; 2025e; 2025f.)

3.2 Työnhaku- ja uravalmennus, työvoimakoulutus ja työkokeilu

Työmarkkinatori tarjoaa työnhakuvalmennusta, joka auttaa työnhakijoita parantamaan työnhakutaitojaan, kuten ansioluettelon ja työhakemuksen laatimista sekä valmistautumista työhaastatteluuksiin (KEHA-keskus 2025d). Työmarkkinatori tarjoaa myös uravalmennusta, joka tarjoaa ohjausta ja suunnittelua urasuunnittelussa, ammatinvalinnassa sekä työelämään palaamisessa. (KEHA-keskus 2025e.) Työvoimakoulutus on osa julkisia työvoimapalveluja. Koulutus mahdollistaa uusien taitojen oppimisen ja ammattipätevyys hankkimisen, mikä parantaa työllistymismahdollisuuksia. Koulutus on tarkoitettu pääosin yli 20-vuotiaille työttömille ja työttömyysuhan alaisille henkilöille. Koulutusta tarjoaa useat eri tahot ja koulutukseen hakeudutaan sähköisesti Työmarkkinatorin kautta. (KEHA-keskus 2025f.)

Pitkäaikaistyöttömät voivat opiskella omaehtoisesti työttömyysetuudella tuettuna, mikä auttaa heitä hankkimaan uusia taitoja ja pätevyksiä. Kunnat ja kaupungit, Kela, työeläkelaitokset sekä tapaturma- ja liikennevakuuttajat järjestävät työllistymistä edistävänä palveluna työkokeilua,

jonne pääsee työllistymissuunnitelman kautta. Työkokeilu antaa työnhakijoille mahdollisuuden kokeilla uutta ammattia tai työtehtävää käytännössä. (KEHA-keskus 2025 g; Duunitori 2025.)

3.3 Kuntouttava työtoiminta

Kuntouttava työtoiminta tukee pitkäaikaistyöttömiä ja työkyvyttömiä palaamaan työelämään. Nämä, palvelut auttavat parantamaan työllistymismahdollisuuksia ja löytämään sopivia työpaikkoja henkilöille, joiden työ- ja toimintakyky ei riitä osallistumaan muihin työvoimapalveluihin. Toimintaa järjestävät Suomessa ensisijaisesti kunnat ja hyvinvointialueet ja palvelun saaminen pohjautuu asiakkaan kanssa laadittuun aktivointisuunnitelmaan tai monialaiseen työllistymissuunnitelmaan. (Terveystieteiden tutkimuskeskus 2025 c). Kuntouttavaan työtoimintaan sisältyy työllistymisen mahdollistamiseksi erilaiset kuntoutus-, aktivointi- ja tukitoimet (Rauhanen, 2006, 76–77, 85; Kauppinen ym. 2010, 234–237).

4 Digitaalinen kompetenssi työllistymisen ja osallisuuden mahdollistajana

Digitalisaation myötä monet perinteiset alat muuttuvat, ja uusissa ympäristöissä uudenlainen osaaminen on tärkeää (Hänninen ym. 2021). Digiosallisuus tarkoittaa yksilön mahdollisuuksia ja valmiuksia osallistua digitaalisten palveluiden, keskustelujen ja päätöksenteon prosesseihin (Hänninen ym. 2021). Digiosallisuus mahdollistaa jokaisen kansalaisen vaikuttamismahdollisuudet yhteiskunnassa digitaalisessa ympäristössä (Hänninen, Karhinen, Korpela, Pajula, Pihlajamaa, Merisalo & Wilska 2021).

Digiosallisuus edellyttää digiosaamista. Sillä tarkoitetaan riittäviä käytännön taitoja, joiden avulla yksilö pärjää digitalisoituvassa arjessa ja se mahdollistaa turvallisen ja eettisen toiminnan digitaalisissa ympäristöissä. Digiosaamiseen käytännön tarpeet vaihtelevat eri yksilöiden välillä, mutta osa taidoista on kaikille yhteisiä. Digiosaamista tarvitaan esimerkiksi sähköiseen asiointiin, opiskeluun, työn tekemiseen, yhteiskunnan aktiivisena jäsenenä toimimiseen sekä uuden tiedon ja työvälineiden löytämiseen ja käyttöön. (Digi- ja väestötietovirasto 2023.) Digiosaaminen jakautuu epätasaisesti ja digitaalinen kuilu kasvaa, jonka vuoksi tarvitaan riittävästi koulutusta ja tukea näiden taitojen kehittämiseksi. Digiosaaminen toimii työntekijän näkökulmasta tehokkaana välineenä

työllistymisen edistämässä, jonka vuoksi on tärkeää, että työnantajat ja yhteiskunta tarjoavat mahdollisuuksia kehittää tätä osaamista. (Hänninen ym. 2021.)

Digiosaaminen parantaa yksilön työllistymistä ja kilpailukykyä työelämässä. Digiosaaminen lisää mahdollisuuksia löytää ja säilyttää työtä, koska monet alat vaativat nykyään digitaalisten työkalujen ja järjestelmien hallintaa. Digiosaaminen tekee työntekijästä joustavamman ja sopeutuvamman muuttuviin työelämän vaatimuksiin. Se mahdollistaa työntekijälle uralla etenemisen, antaa välineet oppia uutta ja päivittää osaamistaan avaten näin ovia uusiin tehtäviin tai urapolkuihin. Digiosaaminen helpottaa etätöiden tekemistä ja erilaisten digitaalisten palveluiden käyttöä, mikä on usein edellytys uralla etenemiseen. Osaaminen lisää itseluottamusta ja autonomiaa: digitaalisten työvälineiden hallinta vahvistaa työntekijän itseluottamusta ja itsenäistä työskentelyä. Tämä voi vähentää työssä koettua stressiä ja lisätä työtyytyväisyyttä. Digiosaaminen edistää myös työllistymistä uudella alalla: työttömille tai uranvaihtoa suunnitteleville digiosaaminen voi olla avain uuden työpaikan saavuttamiseksi. (Hänninen ym. 2021).

Digiosallistaminen tarkoittaa aktiivista osallistumista ja vuorovaikutusta digitaalisten kanavien kautta. Se korostuu nykyään yhä enemmän työmarkkinoilla ja sen kehittäminen on keskeinen tekijä yksilön työllistymisen edistämässä ja työuralla etenemisessä. (Hänninen ym. 2021.) Osallisuuden eri muotoja ovat osallistuminen, mukautuva osallisuus, osallistaminen sekä pakottaminen ja holhoaminen (Cruikshank 1999).

Tässä opinnäytetyössä tarkastellaan erityisesti osallistamista digitalisaation näkökulmasta. Aktiivisessa osallistamisessa edellytetään, että toimija osallistuu aktiivisesti organisoituun toimintaan, kuten työvoimahallinnon tai terveydenhuollon tarjoamaan toimintaan. Tavoitteena on voimaantuminen, itsetunnon vahvistaminen, uusien taitojen oppiminen ja elämänhallinnan parantaminen. Aktiivisen kansalaisuuden saavuttaminen on mahdollista vain osallistujan omalla panoksella. Tähän käytetään kansalaisuuden teknologioita, kuten diskursseja, ohjelmia ja taktiikoita, joiden tarkoituksena on kehittää yksilöistä itsehallintaan kykeneviä ja myös aktiivisia yhteiskunnan toimijoita. Tämä osallisuuden muoto on keskeinen monien sosiaali- ja terveysalan järjestöjen toiminnassa, erityisesti haavoittuvien ja vähempiosaisempien ryhmien osalta heidän taloudellisten, kulttuuristen ja sosiaalisten resurssiensa parantamiseksi. (Cruikshank 1999.)

5 Opinnäytetyössä käytetyt menetelmät ja toteutus

Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää, miten digiosallisuus, toisin sanoen yksilön kyky ja mahdollisuus osallistua digitaalisiin välinein ja palveluin, voi tukea pitkäaikaistyöttömien työllistymistä. Tavoitteena oli tunnistaa ne tekijät ja seikat, jotka liittyvät digiosallisuuden ja työllistymisen väliseen yhteyteen ja näin edistää tehokkaampia työllistämiskäytäntöjä. Pitkäaikaistyöttömällä tarkoitetaan henkilöä, joka on ollut yhtäjaksoisesti työttömänä vähintään vuoden (Tilastokeskus 2021a). Työttömäksi luetaan 16–64-vuotias työtä vailla oleva henkilö (Tilastokeskus n.d.). Opinnäytetyön tietoperusta muodostuu digiosallistamisesta, digiosallisuudesta, pitkäaikaistyöttömyydestä, työllistämisestä ja työllistymisestä. Tutkimuskysymys oli seuraava: Miten digiosallisuus voi tukea pitkäaikaistyöttömien työllistymistä?

5.1 Tiedonhaku

Tässä opinnäytetyössä digiosallisuuden ja työttömyyden väliseen yhteyteen liittyvä aineisto kerättiin kuvailevan kirjallisuuskatsauksen menetelmällä. Siinä kartoitettiin olemassa olevaa tutkimustietoa digiosallisuudesta pitkäaikaistyöttömien työllistymisen tukena. Kirjallisuuskatsauksia on kolmenlaisia: kuvailevia ja systemaattisia kirjallisuuskatsauksia sekä meta-analyyssejä; näistä yleisimmin käytetään kuvailevaa kirjallisuuskatsausta (Salminen 2011, 6).

Tiedonhaku suoritettiin systemaattisella hakuprosessilla käyttäen valittuja hakusanoja ja valittuja tietokantoja. Tiedonhaussa sovellettiin sisäänotto- ja poissulkukriteerejä, jotka varmistivat aineiston soveltuvuuden tutkimuskysymykseen sekä vaikuttavat siihen, mikä aineisto otetaan mukaan ja mikä jätetään pois (Kääriäinen & Lahtinen 2006, 39–40). Sisäänottokriteerit perustuivat tutkimuskysymykseen. Kriteereihin kuuluivat julkaisuajankohta, julkaisujen kieli, tutkimuksen aiheen relevanssi sekä se, että tutkimusaineisto käsitteli tilannetta Euroopassa ja että artikkeli tai tutkimus oli vertaisarvioitu. Poissulkukriteereihin kuului julkaisun tyyppi. Suhteellisen pitkää julkaisuajanjaksoa, vuodet 2016–2024, käytettiin siksi, että tuoretta kansallista tutkimusta pitkäaikaistyöttömyydestä ja digiosallisuudesta sekä sen laadusta oli ollut vähän saatavilla. Sisäänottokriteerit ja poissulkukriteerit on esitetty taulukossa 1.

Taulukko 1: Valittujen tutkimusten ja artikkelien sisäänotto- ja poissulkukriteerit

Sisäänottokriteerit	Poissulkukriteerit
Tutkimus tai artikkeli on julkaistu vuosina 2016–2024	
Julkaisukieli suomi tai englanti	
Tutkimusaineisto käsittelee tilannetta Euroopassa	
Vertaisarvioitu artikkeli tai tutkimus, Euroopan komission tai valtiovallan julkaisu	Tyyppi- ja/tai menetelmälliset puutteet: Opas, kirja.
Tutkimusaineisto vastaa tutkimuskysymyseen	

Tietokantoja, joita käytettiin hakuihin, olivat Janet Finna, Cinahl, ProQuest ja lisäksi käytettiin manuaalista hakua Google Scholarin avulla. Käytettyjen hakulausekkeiden muodostamisessa hyödynnettiin apuna MOT- sanakirjaa sekä Boolean operaattoreita AND ja OR. Taulukossa 2 on esitetty aineistonkeruu valituista tietokannoista ja käytetyistä hakulausekkeista.

Taulukko 2: Aineistonkeruun kuvaus valituista tietokannoista ja käytetyistä hakulausekkeista

Tietokanta	Hakulauseke	Tulos (n)	Valittiin
CINAHL	And Digitalisaatio or And Digitalization or	7	3
Janet Finna	And Pitkäaikaistyöttömien or digi- taidot And Long-term or unemployment or digital skills and	4	1
ProQuest	And Pitkäaikaistyöttömien or digi- osallisuus or And Long-term or unemployment or- participation or	5	1

Manuaalinen hakeminen Google Scholarin avulla	And Minäpystyvyyys or And Self-efficacy or	2	1
---	---	---	---

Hakutuloksista tarkasteltiin ensin julkaisujen otsikoita, mikä jo yksinään rajoitti aineistoa. Otsikon perusteella valituista tutkimuksista ja artikkeleista luettiin tiivistelmä ja tarvittaessa koko teksti. Niiden avulla löydettiin soveltuvat julkaisut vuosilta 2016–2024. Taulukossa 3 on hyödynnetty PICO-mallia kuuden valitun aineiston kuvaukseen. PICO- malli on alun perin suunniteltu systemaattisiin kirjallisuuskatsauksiin ja kvantitatiivisiin tutkimuksiin, sitä voidaan muokata myös laadullisen tutkimuksen kontekstiin, erityisesti tutkimuskysymysten jäsentämiseen. PICO-mallin käyttö auttaa jäsentämään tutkimuskysymyksiä. Näin pystytään varmistamaan, että vastataan tarkasti tutkimuksen tavoitteisiin ja, että tulokset ovat selkeästi yhteydessä tutkimuskysymykseen. (Vilkkä 2023.)

Taulukko 3: Aineiston kuvaus

Artikkeli	Populaatio	Interventio	Vertailu	Tulokset
Virtanen, L., Kaihlanen, A-M., Kouvonen, A., Safarov, N., Laukka, E., Valkonen, P., Heponiemi, T. 2022. Hyvinvointiyhteiskunnan digitaaliset palvelut yhdenvertaisiksi - 9 kriittistä toimenpidettä haavoittuvassa asemassa olevien huomioimiseksi. CIHNAL	Haavoittuvassa asemassa olevat ryhmät esim. pitkäaikaistyöttömät, ikäihmiset, maahanmuuttajat ja vammaiset	Digitaalisten palveluiden kehittäminen ja yhdenvertaisuuden edistäminen	Ei suoraa vertailua, mutta painopisteenä nykytilan ja kehittämistarpeiden vertailu	Kriittiset toimenpiteet digitaalisten palvelujen tasa-arvon edistämiseksi, esim. saavutettavuus, käyttäjäystävällisyys, koulutus

Artikkeli	Populaatio	Interventio	Vertailu	Tulokset
<p>Nikka, L., Günther, K. 2023.</p> <p>Osallisuuden ja selviytymisen rakentuminen pitkäaikaistyöttömien elämäkertoissa.</p> <p>CIHNAL</p>	Pitkäaikaistyöttömät	Osallisuuden ja selviytymisen tukeminen elämäkertojen kautta	Ei vertailua, mutta narratiivinen lähestymistapa	Osallisuuden rakentumisessa korostuvat yhteisön tuki, itsetunto ja toivo. Selviytymiskeinot ovat yksilöllisiä ja kontekstisidonnaisia
<p>Mattila, L., Alaverdyan, A., & Pakkala, A. 2024.</p> <p>Pitkäaikaistyöttömien digitaalinen minäpystyvyys arjessa: Digikuilusta osallisuuteen</p> <p>Janet Finna</p>	Pitkäaikaistyöttömät	Digitaalisen osaamisen ja minäpystyvyyden vahvistaminen	Ei vertailua, mutta kehittämistä vaativat osa-alueet	Digikuilun vähentäminen, digitaalinen osaaminen lisää osallisuutta ja itsetuntoa
<p>Juujärvi 2022.</p> <p>Sosiaalisesti syrjäytyneiden ryhmien digituki: empatiaa ja käytännön ongelmanratkaisua</p> <p>Manuaalinen haku Google Scholarin avulla</p>	Syrjäytyneet ryhmät esim. pitkäaikaistyöttömät, vammaiset	Digituki ja käytännön apu	Ei vertailua, mutta painopisteenä tuen laadun ja kohdentamisen kehittäminen	Empatia ja käytännön ongelmanratkaisu ovat keskeisiä digituki-palveluissa. Tuki lisää itseluottamusta ja osallisuuden kokemusta.
Dumitrescu 2016.	EU:n työllisyyspolitiikka	Työllisyyspolitiikan painopistealueet esim. osaami-	Ei vertailua	Painopisteenä osaamisen kehittäminen, digitalisaation edis-

Artikkeli	Populaatio	Interventio	Vertailu	Tulokset
EU:n työllisyyspolitiikan tärkeimmät painopisteet 3 ProQuest		nen, digitalisaatio, inklusio		täminen ja haavoittuvien ryhmien inklusio
Rantanen, T., Juujärvi, S., Silvennoinen, P., Järveläinen, E. 2022. Haavoittuvassa asemassa olevien ryhmien digitaalinen syrjäytyminen sosiaali- ja terveysalan osaamisen haasteena CIHNAL	Haavoittuvat ryhmät esim. ikäihmiset, vammaiset ja pitkäaikaistyöttömät	Sosiaali- ja terveysalan osaamisen kehittäminen digitaalisten palveluiden tukemiseksi	Ei vertailua	Osaamisen puutteet estävät digitaalisten palveluiden hyödyntämistä, mikä lisää syrjäytymistä

Taulukko esittää, miten artikkelien keskeinen sisältö ja löydökset digiosallisuuteen ja työttömyyteen liittyen jaettiin PICO-mallin neljän osion, populaation, intervention, vertailun ja tulosten, mukaisesti.

5.2 Tiedon analysointi

Aineiston analysointi tehtiin sisällönanalyysin keinoin, jossa tunnistettiin ja luokiteltiin tutkimusaiheeseen liittyviä teemoja ja keskeisiä havaintoja systemaattisesti. Sisältöanalyysin menetelmällisyys tarkoittaa erilaisten katsausmatriisien eli taulukoiden ja kuvioiden luomista tiedon jäsentämisen, tiivistämisen ja analyysin tueksi. (Lawless & Foster 2020, 27; Hiebl 2021, 3; Dwyer 2020, 58; Wong ym. 2013,2.) Analysoinnin avulla pyrittiin saamaan kattava katsaus aiheen nykytilasta.

Pelkistäminen tarkoittaa jonkin monimutkaisen asian tai ilmiön yksinkertaistamista, toisin sanoen sen selkeyttämistä ja selittämistä helposti ymmärrettävällä tavalla. Pelkistäminen voi sisältää esimerkiksi tutkimuksen pääkysymyksen muotoilemista selkeästi, keskeisten käsitteiden määrittämistä ja tutkimusongelman rajaamista siten, että se on helposti ymmärrettävissä ja tutkittavissa. Näin varmistetaan, että tutkimuksen tavoitteet ovat selkeät ja tutkimusmenetelmät sopivat tavoitteen saavuttamiseen. (Elo, Tohmola, Kajula & Kääriäinen 2022.) Tämä prosessi auttoi määrittelemään tarkasti, mitä opinnäytetyössä pyritään selvittämään, ja se ohjasi työn suunnittelua sekä toteutusta. Artikkeleissa käytetyt aineiston pelkistäminen sekä ala-, ylä- ja pääluokkien muodostaminen on toteutettu taulukon 4 mukaisesti.

Taulukko 4: Aineiston pelkistäminen sekä ala-, ylä- ja pääluokkien muodostaminen

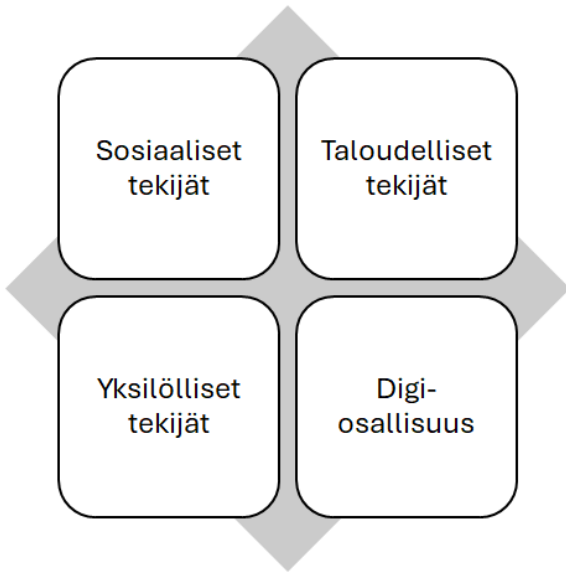
Alkuperäiset lauseet	Pelkistetyt lauseet	Alaluokka	Yläluokka	Pääluokka
Mitkä seikat liittyvät pitkäaikaistyöttömien työllistymiseen digiosallisuuden avulla?	Digitaalisen osaamisen lisääminen edistää pitkäaikaistyöttömien työllistymistä.	Työllisyyteen liittyvät toimenpiteet digitaalisissa ympäristöissä.	Edistää pitkäaikaistyöttömien työllistymistä digitaalisuuden avulla.	Digitaalisen osaamisen lisääminen
Mitkä tekijät vaikuttavat pitkäaikaistyöttömien työllistymiseen?	Pitkäaikaistyöttömyyteen vaikuttavat tekijät.	Työttömyysasteen vaihtelut, työmarkkinoiden rakenteelliset muutokset ja yritysten taloudellinen tilanne, Perheen ja yhteisön tuki, sosiaalinen verkostoituminen, asuinalueen vaikutus, koulutus ja osaaminen, ikä ja terveydentila sekä motivaatio ja asenteet.	Taloudelliset tekijät, sosiaaliset tekijät ja yksilölliset tekijät.	Työllistymiseen vaikuttavat yksilölliset- ja yhteiskunnalliset tekijät

Alkuperäiset lauseet	Pelkistetyt lauseet	Alaluokka	Yläluokka	Pääluokka
Digitaalisuuden rooli tai hyödynnettävyys pitkäaikaistyöttömien työllistymisessä.	Digitaalisuudella on hyödynnettävyyttä pitkäaikaistyöttömien työllistymiseen.	Digitaalisuus	Työllistymisen pitkäaikaistyöttömyydessä digitaalisuutta hyödyntäen.	Digitaalinen hyödynnettävyys työllistymisessä.

Tiedonkeruutapana käytettiin systemaattista kirjallisuuskatsausta hakemalla tutkimusartikkeleita tietokannoista. Aineistoa analysoitiin ja keskeiset löydökset tiivistettiin. Mukana aineistossa oli kvalitatiivisia artikkeleita, jotka käsittelivät digitaalisia taitoja, digitaalisten palveluiden saavutettavuutta ja digiosallisuuden edistämismenetelmiä. Sisäänottokriteereiksi muodostui tutkimuksen aiheen relevanssi, julkaisujen kieli, julkaisuajankohta sekä se, että aineisto käsitteli tilannetta Euroopassa ja että artikkeli tai tutkimus oli vertaisarvioitu. Lopulliseksi aineistoksi valikoitui määritetyillä sisäänottokriteereillä kuusi tutkimusartikkelia. Aineistoa analysoitiin sisällönanalyysin keinoin, jolloin tunnistettiin ja luokiteltiin opinnäytetyön aiheeseen liittyviä teemoja systemaattisesti.

6 Tulokset

Aineiston perusteella tunnistettiin neljä keskeistä tekijää, sosiaaliset, taloudelliset ja yksilölliset tekijät sekä digiosallisuus, jotka vaikuttavat pitkäaikaistyöttömien työllistymiseen (kuvio 2).

Kuvio 2: Pitkäaikaistyöttömien työllistymiseen vaikuttavat tekijät

Sosiaaliset tekijät vaikuttavat kohderyhmän työllistymiseen. Niillä tarkoitetaan sosiaalista verkostoitumista ja vertaisryhmien tukea, jotka edistävät digitaalisten taitojen kehittymistä ja työllistymismahdollisuuksia. Sosiaalinen pääoma vaikuttaa siihen, kuinka helposti pitkäaikaistyöttömät pääsevät käyttämään digitaalista teknologiaa ja resursseja työllistymisen edistämiseksi. Sosiaaliset esteet, kuten kielimuuri tai sosiaalisen tuen puute, voivat hidastaa digitaalisen osaamisen kehittymistä ja vaikuttaa negatiivisesti työllistymiseen. (Rantanen, Juujärvi, Silvennoinen & Järveläinen, 2022.)

Taloudelliset tekijät, joita ovat taloudellinen tausta ja resurssien puute, voivat rajoittaa digitaalisten laitteiden ja internet-yhteyden saatavuutta. Tämä puolestaan vaikeuttaa digitaaliseen osaamiseen liittyvän koulutuksen ja työnhaun mahdollisuuksia. Investoinnit digitaalisten taitojen kehittämiseen ja digitaalisiin palveluihin voivat parantaa pitkäaikaistyöttömien työllistymismahdollisuuksia, mutta taloudelliset esteet voivat hidastaa näitä edistysaskeleita. (Mattila, Alaverdyan, & Pakkala, 2023.)

Yksilöllisiä tekijöitä, joita ovat koulutus ja osaaminen, motivaatio ja asenteet, työnhakijan terveydentila ja ikä. Korkeampi koulutustaso voi helpottaa työllistymistä, mutta myös erityisosaaminen ja työssä tarvittavat taidot ovat ratkaisevia. Motivaatio ja asenteet, joihin kuuluvat positiivinen asenne, itseluottamus ja motivaatio hakea töitä vaikuttavat suuresti työllistymiseen. Motivaation

puute voi hidastaa prosessia. Fyysiset ja psyykkiset terveysongelmat voivat rajoittaa työssä jaksamista ja mahdollisuuksia. Lisäksi viime aikoina on keskusteltu erityisesti yli 50-vuotiaiden työttömyydestä ja heidän heikoista työllistymismahdollisuuksistaan. (Mattila, Alaverdyan, & Pakkala, 2023.)

Digiosallisuus on avainasemassa pitkäaikaistyöttömien mahdollisuuksien parantamisessa työllistyä, koska se mahdollistaa pääsyn työnhaku- ja koulutuspalveluihin, verkostoitumiseen ja itsensä kehittämiseen. Osaamisen kehittäminen digitaalisilla alustoilla lisää työllistymisnäkyviä ja auttaa vähentämään pitkäaikaistyöttömyyttä. Digitalisaation kehittyessä myös työmarkkinat muuttuvat, ja digitaalinen osaaminen on yhä tärkeämpää kaikkien työllistymisen edellytyksenä. Digiosallisuus lisää mahdollisuuksia hakea työtä, osallistua koulutuksiin ja verkostoitua työnantajien kanssa. Digitaalisten taitojen puute muodostaa merkittävän esteen pitkäaikaistyöttömien työllistymiselle, mutta kohdennetut koulutukset voivat parantaa kykyä ja mahdollisuuksia. (Juujärvi 2022.)

Työnantajat arvostavat yhä enemmän digitaalista osaamista, mikä tekee siitä kriittisen tekijän pitkäaikaistyöttömien työmarkkina-aseman parantamisessa. Parantunut digiosallisuus voi vähentää työttömyysjaksoja, lisätä työsaannin mahdollisuuksia ja edistää taloudellista itsenäisyyttä. Toimenpiteet, jotka lisäävät digitaalista osallistumista, kuten koulutukset, julkiset palvelut ja tuki-infrastruktuuri, ovat keskeisiä pitkäaikaistyöttömien työllistymisen edistämiseksi. Yhteiskunnan ja työmarkkinoiden digitalisoituminen korostaa digiosallisuuden merkitystä entisestään, ja sen puute voi johtaa syrjäytymiseen ja eriarvoisuuden kasvuun. (Juujärvi 2022.)

Digiosallisuus ja -osaaminen ovat keskeisiä tekijöitä pitkäaikaistyöttömien työllistymisen edistämiseksi. Sosiaaliset, taloudelliset ja yksilölliset tekijät vaikuttavat siihen, kuinka hyvin pitkäaikaistyöttömät pystyvät hyödyntämään digitaalisia mahdollisuuksia. Parantamalla digiosallisuutta ja tarjoamalla oikeanlaisia koulutus- ja tuki-infrastruktuureja voidaan osaltaan vähentää pitkäaikaistyöttömyyttä ja edistää inklusiivisen työmarkkinan toteutumista. (Virtanen ym. 2022).

7 Johtopäätökset

Opinnäytetyön tutkimuskysymys oli seuraava: Miten digiosallisuus voi tukea pitkäaikaistyöttömien työllistymistä? Virtasen ym. (2022). toteuttaman tutkimuksen mukaan digiosallisuus lisää työllistymismahdollisuuksia: Digitaalisten taitojen ja osaamisen kehittyminen avaa pitkäaikaistyöttömille

pääsyn laajempiin työmarkkinoihin, erityisesti digitaalisten palveluiden ja etätöiden mahdollisuuksiin. Parantaa työnhakutaitoja ja -prosessia: Digitaalisten työkalujen ja alustojen hyödyntäminen tehostaa työnhakua, tehtävien hakemista ja verkostoitumista, mikä voi nopeuttaa työllistymistä. (Virtanen ym. 2022.) Edistää elinikäistä oppimista ja uudelleen kouluttautumista: Digiosallisuus mahdollistaa jatkuvan oppimisen ja uusien taitojen hankkimisen, mikä on olennaista muuttuvilla työmarkkinoilla ja pitkäaikaistyöttömien kilpailukyvyyn ylläpitämiseksi. Vähentää sosiaalista eriarvoisuutta: Digitaalisten taitojen tasavertainen kehittäminen auttaa ehkäisemään digitaalista syrjäytymistä ja lisää sosiaalista osallisuutta, mikä tukee työllistymistä myös sosiaalisesti haastavissa tilanteissa oleville. Tarjoaa henkilökohtaista ja yksilöllistä tukea: Digitaalisten alustojen ja palveluiden avulla voidaan tarjota räätälöityä ohjausta ja vertaistukea, mikä motivoi ja kannustaa pitkäaikaistyöttömiä jatkamaan työllistymispyrkimyksiään.

Näin ollen digiosallisuuden edistäminen on keskeinen keino vähentää pitkäaikaistyöttömyyttä ja edistää heidän integroitumistaan osaksi työmarkkinoita. Strategioiden tulisi sisältää digitaalisten taitojen koulutusta, esteettömyyden parantamista ja digitaalisten palveluiden saavutettavuuden varmistamista kaikille osapuolille.

8 Pohdinta

Pohdinnassa arvioidaan opinnäytetyön eettisyyttä, luotettavuutta sekä työn hyödynnettävyyttä käytännössä. Lisäksi esitetään jatkotutkimusaihe.

8.1 Eettisyys ja luotettavuus

Opinnäytetyötä tehdessä opin hyvän tieteellisen käytännön periaatteita ja pyrin noudattamaan niitä koko työn ajan. Arenen (2025) mukaan vastuu hyvän tieteellisen käytännön soveltamisesta on opiskelijalla. Eettisten suositusten mukaan opinnäytetyötä tehdessä keskeistä on luotettavuus, rehellisyys, arvostus ja vastuunkanto. Luotettavuus ilmenee opinnäytetyön tekemisessä siten, että opiskelija varmistaa laadun suunnitellessaan opinnäytetyötä, valitessaan menetelmiä sekä analysoidessaan tuloksia. Rehellisyys ilmenee siten, että opiskelija opinnäytetyössään suunnittelee, toteuttaa ja arvioi toimintaansa sekä raportoi ja viestii avoimesti, oikeudenmukaisesti ja puolueettomasti. Arvostus ilmenee siten, että opiskelija arvostaa muun muassa tieteellisen toiminnan

osapuolia ja yhteiskuntaa. Vastuunkanto ilmenee siten, että opiskelija kantaa vastuunsa koko opinnäytetyöprosessista. (Arene 20025, 21–22.)

KvaliMOTin (n.d.) mukaan laadullisen tutkimuksen yksi luotettavuuden vaatimuksista on pätevyys: onko tutkimus tehty perusteellisesti sekä ovatko tulokset ja johtopäätökset todenmukaisia. Hirsjärvi, Remes ja Sajavaara (2009) korostavat, että tutkimuksen luotettavuuden varmistamiseksi tarvitaan tarkkaa kuvausta siitä, miten tutkimus on tehty. Menetelmä on kuvattava niin tarkasti, että tutkimus olisi toistettavissa. TrianguAlaatio parantaa tutkimuksen luotettavuutta. Aineistotriangulaatioissa samaa ongelmaa ratkaisemiseen käytetään erilaisia aineistoja. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 232–233, 261.) Kuvaileva kirjallisuuskatsaus on menetelmänä löyhä, joten siinä kuuluu noudattaa raportointietiikkaa prosessin kaikissa vaiheissa (Kangasniemi 2013, 297; Tietoarkisto 2025.)

Opinnäytetyössä noudatettiin huolellisuutta, rehellisyyttä, arvostusta, vastuunkantoa ja tarkkuutta prosessin kaikissa vaiheissa. Työssä käytettiin aineistotriangulaatiota luotettavuuden parantamiseksi. Raportissa kuvailtiin mahdollisimman selkeästi opinnäytetyön eri vaiheet, jotta työ olisi toistettavissa. Toistettavuuden ja luotettavuuden varmistamiseksi tiedonhakua tehtiin suunnitelmallisesti ja tiedonhakuprosessia kuvattiin raportissa. Opinnäytetyössä noudatettiin myös hyvää tutkimusetiikkaa materiaalien valinnassa ja käsittelyssä, selkeän tutkimuskysymyksen laadinnassa sekä tulosten ja johtopäätösten laatimisessa eettisyyden ja luotettavuuden varmistamiseksi. Lähteinä pyrittiin käyttämään mahdollisimman tuoretta tietoa digiosallisuuteen ja pitkäaikaistyöttömyyteen liittyen. Artikkelit olivat tieteellisiä, vertaisarvioituja julkaisuja. Muiden tutkijoiden työtä kunnioitettiin huomioiden tekijänoikeudet ja viittauskäytännöt. Opinnäytetyössä käytettiin hyödyksi tekoälyä lähdeluettelon tekemisessä ja oikeinkirjoituksen tarkistamisessa.

8.2 Opinnäytetyön hyödynnettävyys käytännössä

Digiosallisuus tarkoittaa sitä, että yksilöllä on mahdollisuuksia ja valmiuksia osallistua digitaalisten palveluiden, keskustelujen ja päätöksenteon prosesseihin. Kaikilla tulisi olla mahdollisuus käyttää digitaalisia palveluita riippumatta iästä, sukupuolesta, koulutuksesta, asuinpaikasta tai sosiaalisesta asemasta. Erityisesti haavoittuvassa asemassa olevat henkilöt ja pitkäaikaistyöttömät voivat kohdata digitaalisia esteitä. Digitaalisten palveluiden tulisi olla saavutettavia kaikille. (Mattila, Alaverdyan, & Pakkala 2023.) Internetin ja digitaalisten laitteiden esteettömyys ovat tärkeitä tekijöitä

osallisuuden varmistamiseksi. Laadukkaiden laitteiden ja verkkoyhteyksien saatavuus ei saisi olla kiinni taloudellisista resursseista. Julkinen tuki ja edulliset palvelut voivat edistää laajempaa osallisuutta. Digitaalisten taitojen oppiminen ja jatkuva koulutus ovat tärkeitä osallisuuden mahdollistamiseksi. Digitalisaatio lisää osaamisvaatimuksia, joten koulutuksen saatavuus ja laatu ovat keskeisiä seikkoja. Digiosallisuus liittyy myös siihen, miten yhteiskunta ottaa huomioon eri ikäiset, erilaiset kulttuurit ja kieliryhmät digitaalisten palveluiden suunnittelussa. Osallistumisen mahdollisuudet erilaisissa verkkoympäristöissä voivat vaihdella kulttuuristen tekijöiden mukaan. Digiosallisuus ei tarkoita vain palveluiden käyttöä, vaan myös yhteisöllisyyttä ja vuorovaikutusta. Verkkoalustat voivat vahvistaa yhteisöllisyyttä, mutta voivat myös eristää, jos digitaalinen läsnäolo ei ole mahdollista tai haluttua. Luottamus digitaalisiin palveluihin vaikuttaa osallisuuden mahdollisuuksiin. Tietoturva ja yksityisyyden suoja ovat tärkeitä tekijöitä, jotka voivat mahdollistaa tai estää ihmisten osallistumista digitaaliseen yhteiskuntaan.

8.3 Jatkotutkimusaihe

Jatkotutkimusaiheeksi ehdotetaan tutkittavaksi, mitkä mittarit ja arviointimenetelmät soveltuvat parhaiten digiosallisuuden ja työllistymisen yhteyteen. Tämä aihe on ajankohtainen ja merkityksellinen, koska digitaaliset taidot ovat yhä tärkeämpiä työmarkkinoilla. Digiosallisuuden lisääminen voi vähentää työllistymisen esteitä erityisesti heikossa asemassa olevien ryhmien keskuudessa. Jatkotutkimuksen avulla voitaisiin arvioida, kuinka tehokkaasti erilaiset digityökalut ja koulutusmenetelmät edistävät työllistymistä, sekä tunnistaa ne digitaidot, jotka ovat kriittisimpiä työllistymisen kannalta. Lisäksi tutkimus voisi tarjota käytännön suosituksia työelämän digitalisaation tukemiseen ja työllistämispolitiikan kehittämiseen, mikä tekee siitä tärkeän ja vaikuttavan jatkotutkimusaiheen.

Lähteet

Aho S. & Mäkiaho A. 2016. Krooninen työttömyys Pitkään avoimien työmarkkinoiden ulkopuolella olleiden työttömien määrää ja rakennetta sekä työttömyyden dynamiikkaa Suomessa vuosina 2005–2013 selvittävä tutkimus. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 20/2016. Viitattu 28.12.2024. <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/79577/krooninen%20ty%C3%B6tt%C3%B6myys.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Alatalo J, Larja L. & Räisänen H. 2019. Työllisyysaste-erot Pohjoismaissa ja eräitä taustatekijöitä niille. TEM-analyysyjä 91/2019. Helsinki: Työ- ja elinkeinoministeriö. Viitattu 28.12.2024. <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/161573>

Arene. 2025. Ammattikorkeakoulujen opinnäytetöiden eettiset suositukset. Viitattu 13.11.2025. <https://arene.fi/wp-content/uploads/Raportit/2025/AMMATTIKORKEAKOULUJEN%20OPINN%C3%84YTET%C3%96IDEN%20EETTISET%20SUOSITUKSET%202025.pdf?t=1739803988>

Cruikshank, B. 1999. The Will to empower. Democratic Citizens and Other Subjects. Ithaca and London: Cornell University Press.

Digi- ja väestötietovirasto. 2023. Digitaitosuositukset: Mitä pitää osata, jotta nyky-yhteiskunnassa pysyy mukana? Viitattu 13.10.2025. https://dvv.fi/documents/16079645/0/Digitaitosuositukset_2023_DVV.pdf/43da7b15-b081-70da-26a0-a8f75dd04393/Digitaitosuositukset_2023_DVV.pdf?t=1684749754836

Duell, N. Thurau, L. & Vetter, T. 2016. Long-term unemployment in the EU: trends and policies. Bertelsmann Stiftung. Economix Research & Consulting. Viitattu 12.12.2024. https://www.bertelsmann-stiftung.de/fileadmin/files/user_upload/Studie_NW_Long-term_unemployment.pdf

Dumitrescu, A. L. 2016. Viitattu 23.4.2025. EU:n työllisyyspolitiikan tärkeimmät painopisteet 3. ProQuest. Publisher Nicolae Titulescu University Editorial House 2016.

Duunitori. 2025. Työtä kokeilemalla uudelle alalle? Lue, miten työkokeilu toimii. Viitattu 11.10.2025. <https://duunitori.fi/tyoelama/tyokokeilu/>

Dwyer, Patricia A. 2020. Analysis and synthesis. Julkaisussa Toronto, C. E. & Remington, R. A. (toim.). Step-by-Step Guide to Conducting and Integrative Review. Sveitsi: Springer. s. 57–70.

Eilakaisla. 2017. 5 vinkkiä, jotka vaikuttavat työllistymiseen. Viitattu 14.1.2025. <https://www.eilakaisla.fi/blogi/5-vinkkia-jotka-vaikuttavat-tyollistymiseen>

Elo, S., Tohmola, A., Kajula, O. & Kääriäinen, M. 2022. Laadullisen sisällönanalyysin vaiheet ja eteneminen. *Hoitotiede* 2022, 34(4), 215–225. Viitattu 23.4.2025. <https://journal.fi/hoitotiede/article/view/128987>

European Commission. 2016. Employment and social developments in Europe 2015. Luxemburg: Publications Office of the European Union. Viitattu 19.12.2024. <https://www.emploi-environnement.com/media/pdf/news-409-employment-and-social-developments-in-europe.pdf>

Heikkinen, V. 2016. Pitkäaikaistyötön vai pysyvästi työkyvytön. Väitöskirja. Tampereen yliopisto. Viitattu 19.12.2024. <https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/100096/978-952-03-0280-1.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Helsingin Sanomat 20.9.2019. Poliitikka. Yli 55-vuotiaiden työllisyys heikkoa.

Hiebl, M. R.W. 2021. Sample Selection in Systematic Literature Reviews of Management Research. *Organizational Research Methods*. Sage Journals, 1–33. doi:10. 1177/1094428120986851.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P.2009. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Tammi.

Hänninen, K. 2007. Palveluohjaus. Asiakaslähtöistä täsmäpalvelua vauvasta vaariin. Stakesin raportteja 20/2007. Viitattu 11.10.2025. <https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/75697/R20-2007-VERKKO.pdf>

Hänninen, R., Karhinen, J., Korpela, V., Pajula, L., Pihlajamaa, O., Merisalo, M. & Wilska, T. 2021. Digiosallisuuden käsite ja keskeiset osa-alueet: Digiosallisuus Suomessa -hankkeen väliraportti. Valtioneuvoston kanslia. Viitattu 31.7.2025. <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/163036>

Juujärvi 2022. Sosiaalisesti syrjäytyneiden ryhmien digituki: Empatiaa ja käytännön ongelmanratkaisua. Viitattu 23.4.2025. https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/145563/YP2205-6_Juuj%c3%a4rvi.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Järvikoski, A. 2013. Monimuotoinen kuntoutus ja sen käsitteet. Sosiaali- ja terveysministeriö. Viitattu 31.7.2025. <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/70263>

Kangasniemi, M., Utriainen, K., Ahonen, S.-M., Pietilä, A.-M., Jääskeläinen, P. & Liikanen, E. 2013. Kuvailtava kirjallisuuskatsaus: eteneminen tutkimuskysymyksestä jäsennettyyn tietoon. *Hoitotiede*, 25, 4, 291–301. Viitattu 3.1.2025. <https://elektra.helsinki.fi/se/h/0786-5686/25/4/kuvailev.pdf>

Kansaneläkelaitos. (N.d.). Työttömyys. Viitattu 10.2.2025. <https://www.kela.fi/tyottomyys>

Kauppinen, T. M., Saikku, P. & Kokko, R.-L. 2010. Työttömyys ja huono-osaisuuden kasautuminen. Teoksessa Vaarama, M., Moisio, P. & Korhonen, S. (toim.) *Suomalaisten hyvinvointi 2010*. Terveysten- ja hyvinvoinninlaitos. s. 234–250. Viitattu 3.1.2025. <http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/80297/8cec7cec-5cf3-4209-ba7a-0334ecdb6e1d.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

KEHA-keskus. 2025a. Pitkäaikaistyöttömyys. Työllisyyskatsaus, elokuu 2025. Viitattu 11.10.2025. <https://www.tyollisyyskatsaus.fi/graph/tkat/tkat.aspx?ssid=2503070002337&lang=FI&top=2&sub=24>

KEHA-keskus. 2025b. Työttömyys yhä nousussa elokuussa. Työllisyyskatsaus, elokuu 2025. Viitattu 11.10.2025. <https://www.tyollisyyskatsaus.fi/graph/tkat/tkat.aspx>

KEHA-keskus. 2025 c. Työttömät työnhakijat sukupuolen ja ikäryhmän mukaan. Viitattu 11.10.2025. <https://www.tyollisyyskatsaus.fi/graph/tkat/tkat.aspx?ssid=2503081441462&lang=FI&top=2&sub=22>

KEHA-keskus. 2025 c. Työttömyys yhä nousussa elokuussa. Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimassa ELY-keskuksittain. Viitattu 11.10.2025. <https://tyollisyyskatsaus.fi/graph/tkat/tkat.aspx?ssid=250822095643245&lang=FI&top=0#>

KEHA-keskus. 2025d. Työnhakuvalmennus. Työmarkkinatori. Viitattu 11.10.2025. <https://tyomarkkinatori.fi/lisatietoa-palveluista/tyonhakuvalmennus>

KEHA-keskus. 2025e. Uravalmennus. Työmarkkinatori. Viitattu 11.10.2025. <https://tyomarkkinatori.fi/lisatietoa-palveluista/uravalmennus>

KEHA-keskus. 2025f. Työvoimakoulutus – reitti uuteen työhön tai ammattiin. Työmarkkinatori. Viitattu 11.10.2025. <https://tyomarkkinatori.fi/uutiset/2024-01-15-tyovoimakoulutus-reitti-uuteen-tyohon-tai-ammattiin>

KEHA-keskus. 2025 g. Työkokeilu. Työmarkkinatori. Viitattu 11.10.2025. <https://tyomarkkinatori.fi/lisatietoa-palveluista/tyokokeilu>

Kuntaliitto. 2024. TE-palvelut siirtyvät kuntiin – mikä muuttuu? Viitattu 11.10.2025. <https://kthliitto.fi/te-palvelut-siirtyvat-kuntiin-mika-muuttuu/>

Kurvinen, A., Jolkkonen, A., Lemponen, V. & Ylhäinen, M. 2019. Pitkäaikaistyöttömissä on työvoimapotentialia. Työ- ja elinkeinoministeriö. Viitattu 19.12.2024. http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/161390/TEM_12_2019_Pitkaaikaistyottomissa.pdf?sequence=1&isAllowed=1

KvaliMOT. n.d. Tutkimuksen luotettavuus ja arviointi. Viitattu 13.10.2025. https://www.fsd.tuni.fi/menetelmaopetus/kvali/L3_3.html

Kääriäinen, M. & Lahtinen, M. 2006. Systemaattinen kirjallisuuskatsaus tutkimustiedon jäsentäjänä. *Hoitotiede* 18, 1/2006, s. 37–45. Viitattu 31.7.2025. <https://finna.fi/Record/arto.013604017>

Laki työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta (1369/2014). Viitattu 31.7.2025. <https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/saaduskokoelma/2014/1369>

Laki työllistymisen monialaisesta edistämisestä (381/2023). Viitattu 31.12.2024. <https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/2023/381>

Laki työvoimapalveluiden järjestämisestä (380/2023). Viitattu 11.10.2025. <https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/2023/380>

Lawless, J. & Foster, J. M. 2020. Searching Systematically and Comprehensively. Julkaisussa Toronto, C., E. & Remington, R.A. Step-by- Step Guide to Conducting an integrative Review. Sveitsi: Springer, s. 21–44.

Mattila, L., Alaverdyan, A., & Pakkala, A. 2024. Pitkääikaistyöttömien digitaalinen minäpystyvyys arjessa. Aikuiskasvatus 4/2004, s. 268–281. Viitattu 23.4.2025. <https://journal.fi/aikuiskasvatus/article/view/141645/98842>

Nikka, L. & Gunther, K. 2023. Osallisuuden ja selviytymisen rakentuminen pitkääikaistyöttömien elämäkerroissa. Viitattu 23.4.2025. <https://journal.fi/janus/article/view/115302/76773>

OECD. 2020. Employment Outlook 2020: Navigating the COVID-19 crisis and recovery. OECD Publishing. Viitattu 23.4.2025. https://www.oecd.org/en/publications/oecd-employment-outlook-2020_1686c758-en.html

Opetus- ja kulttuuriministeriö. 2017. Työttömien osaamisen kehittäminen. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 17/2017. Helsinki: Opetus- ja kulttuuriministeriö. Viitattu 31.12.2024. http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/79771/OKM_17_2017.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Rantanen, T., Juujärvi, S., Silvennoinen, P. & Järveläinen, E. 2023. Haavoittuvassa asemassa olevien ryhmien digitaalinen syrjäytyminen sosiaali- ja terveysalan osaamisen haasteena. Ammattikasvatuksen aikakauskirja 25 (3), 50–69. Viitattu 23.4. 2025. <https://journal.fi/akakk/article/view/137484/86012>

Raunio, K. 2006. Syrjäytyminen. Sosiaalityötä kiinnostavia näkökulmia. Jyväskylä: Kirjapaino.

Salminen, A. 2011. Mikä kirjallisuuskatsaus? Johdatus kirjallisuuskatsauksen tyypeihin ja hallintotieteellisiin sovelluksiin. Viitattu 1.1.2025. http://www.uva.fi/materiaali/pdf/isbn_978-952-476-349-3.pdf

Sosiaali- ja terveysministeriö. 2025. Kuntoutus. Viitattu 11.10.2025. <https://stm.fi/sotepalvelut/kuntoutus>

Suomi sanakirja. (n.d.). Työhönotto. Viitattu 31.12.2024. <https://www.suomisanakirja.fi/ty%C3%B6h%C3%B6nnotto>

Suomi sanakirja (n.d.) Työnsaanti. Viitattu 31.12.2024. https://www.suomisanakirja.fi/ty%C3%B6nsaanti#google_vignette

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. 2021. Koronaepidemian vaikutukset hyvinvointiin, palveluihin ja talouteen. THL:n seurantaraportti, viikot 52/2021–1–3/2022, 27.1.2021. Viitattu 11.10.2025. https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/143938/Koronaepidemian%20vaikutukset%20hyvinvointiin%2c%20palveluihin%20ja%20talouteen%20-%20seurantaraportti%201_2022.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. 2025a. Pitkään työttömänä olleiden työllistymisen tuki. Viitattu 12.1.2025. <https://thl.fi/aiheet/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistamisen-johtaminen/osallisuuden->

edistaminen/heikoimmassa-asemassa-olevien-osallisuus/osallisuuden-edistamisen-mallit/pitkaan-tyottomana-olleiden-työllistymisen-tuki

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. 2025b. Palveluohjaus. Viitattu 11.10.2025. <https://thl.fi/aiheet/maahanmuutto-ja-kulttuurinen-moninaisuus/tyon-tueksi/hyvia-kaytantoja/palveluohjaus>

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. 2025 c. Kuntouttava työtoiminta 2019 - Kuntakyselyn osareportti. Viitattu 11.10.2025. <https://thl.fi/tilastot-ja-data/tilastot-aiheittain/sosiaalipalvelut/tilastokysely-kuntiin/kuntouttava-tyotoiminta>

Tilastokeskus. (n.d.) Käsitteet. Työtön. Viitattu 21.12.2024. <https://stat.fi/meta/kas/tyoton.html>

Tilastokeskus (n.d.) Työmarkkinatilastot. Tilastokoulu. (Verkkodokumentti). Viitattu 28.12.2024. Saatavissa: http://tilastokoulu.stat.fi/verkkokoulu_v2.xql?course_id=tkoulu_tmt&lesson_id=5&subject_id=6&page_type=sisalto

Tilastokeskus. 2021a. Työvoimatutkimuksen keskeiset käsitteet ja määritelmät. Viitattu 21.12.2024. https://stat.fi/til/tyti/2020/13/tyti_2020_13_2021-03-04_kat_002_fi.html

Toivonen, L. (2010.) Alueellisen työttömyyden pysyvyys Suomessa. Jyväskylän yliopisto. Viitattu 8.5.2025. <https://jyx.jyu.fi/bitstreams/d251c1c3-349d-46a4-8ca2-b495e59ab22a/download>

Työ- ja elinkeinoministeriö. (n.d.) Työllisyys. Viitattu 22.12.2024. <https://tem.fi/tyollisyys#:~:text=Ty%C3%B6llisyys%20on%20talouskasvun%2C%20ihmisten%20hyvinvoinnin%20ja%20julkisen%20talouden,ja%20Suomen%20hyv%C3%A4%20asema%20kansainv%C3%A4lisess%C3%A4%20ty%C3%B6n%20ja%20kilpailussa.>

Työ- ja elinkeinoministeriö. 2012b. Työvoima 2025. Työpoliittinen tutkimus 2007. Viitattu 31.12.2024. www.mol.fi

Työ- ja elinkeinoministeriö. 2025. Työvoiman saatavuus ja kohtaanto. Työmarkkinatori. Viitattu 11.10.2025. <https://app.powerbi.com/view?r=eyJrIjoiNjgxZGJjMDMtZiZiMi00MDJmLTkyOTItNGY0ZmJhYmZiYyFhliwidCI6ImQ5NTk1MWE2LWRmZDMtNGE3NC05YWJiLWYyYjYjYjg5ZDY3MSIsImMiOjh9>

Työllisyyspalvelut. 2020. Digitaalisten palveluiden kehittyminen. Työllisyyden kuntakokeilut. Viitattu 4.5.2025. <https://tem.fi/tyollisyyspalvelut>

Uusikylä K. 2012. Luovuus kuuluu kaikille. Juva: Bookwell.

Valtioneuvoston kanslia. 2022. Kestävän kehityksen toimikunnan strategia 2022–2030. Luonnon kantokyvyn turvaava, hyvinvoiva ja globaalisti vastuullinen Suomi. Suomen kestävän kehityksen toimikunta. Valtioneuvoston kanslian julkaisuja 2022:6. Viitattu 3.7.2025. https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/163958/VNK_2022_6.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Vilkka, H. 2023. Kirjallisuuskatsaus metodina, opinnäytetyön osana ja tekstilajina. Tallinna: Art House.

Virtanen, L., Kaihlanen, A-M., Kouvonen, A., Safarov, N., Laukka, E., Valkonen, P. & Heponiemi, T. Viitattu 23.4.2025. Hyvinvointiyhteiskunnan digitaaliset palvelut yhdenvertaisiksi: 9 kriittistä toimenpidettä haavoittuvassa asemassa olevien huomioimiseksi. Viitattu 15.11.2025.

<https://www.julkari.fi/handle/10024/143708>

Vuorovaikutus. N.d. Jyväskylän Yliopisto. Viitattu 15.1.2025. <https://peda.net/jyu/hankkeet/on-nistu-yhdess%C3%A4/avaimet/1ktija/vuorovaikutus>

Wong, Geoff; Greenhalgh, T.; Westhrop, G.; Buckingham, J. & Pawson, R. 2013. RAMESES publication standards: meta-narrative reviews. BMC Medicine, 20/2013, s.1-15. Viitattu 3.1.2025.

<http://www.biomedcentral.com/1741-7015/11/20>